

כ

וה' האמירך היום להיות לו לעם סגולה באשר דבר לך ..
 ולהיותך עם קדש לה אלקיך באשר דבר (כו, יח-יט)
 "כאשר דבר לך – יהיتم לי סגולה. ולהיותך עם קדוש כאשר דבר
 – יהיتم לי קדושים" (רש"י)

יש לשאול: מדוע מביא רש"י – כהסביר למלים "וליהוتك עם קדוש
 כאשר דברך" – דוקא את הכתוב המאוחר "והיتم לי קדושים"⁸⁶, ולא
 את הכתוב המוקדם יותר: "ואהם תהיו לי מלכת כהנים וגוי קדוש"⁸⁷
 (שנאמר בהמשך לכתב "והיتم לי סגולה", אותו הביא רש"י בדיבור
 הקודם)?⁸⁸

ויש לומר, שהסיבה לכך נועוצה בהבדל לשוני בין שני הפסוקים
 שלפנינו – הפסוק הראשון מסיים במלים "כאשר דבר לך", ואילו הפסוק
 השני מסיים במלים "כאשר דבר", ללא המלה "לק":

בזהדמנויות קודמות⁸⁹ קבע רש"י כלל: "כל לוי וילוי וילהם"
 הסמכים אצל דבר – משמשים לשון על".

הביטוי "וה' האמירך היום להיותו לו לעם סגולה כאשר דבר לך"
 מתייחס, איפוא, לדברים שהקב"ה אמר על בני-ישראל וביחס אליהם, אך
 לא כציווי ישיר אליהם; ובהתאם לכך פירש רש"י שהכוונה היא לכתב
 "והיتم לי סגולה", שהוא הבטחה של הקב"ה המתיחסת לבני-ישראל.

את הביטוי "וליהוتك עם קדוש כאשר דברך", לעומת זאת, אין רש"י
 יכול לפרש כך – שכן השמטת המלה "לק" מלמדת שבמקרה זה אין

86. קדושים כ, כו.

87. יתרו יט, ו.

88. וכן, כמה מפרשבי התורה מצטטים כאן פסוק זה (אלשיך, ש"ז, ספרנו, אור החיים
 ועוד), וכן הוא במדרש הגadol כאן.

89. ריצא כת. טו: חי שרה כד. ז: שמות ד. טז: קרח יז. ה.

הכוונה לדברים שנאמרו על בני-ישראל, אלא לדברים שנאמרו ישירות אליהם, ציווי ולא כתיאור והבטחה.

ולכן אין רשיי מביא על כך את הכתוב "וזאתם תהיו לי מלכת כהנים וגוי קדוש", שהוא בוגדר הבטחה (כהמשך להבטחה הקודמת – "זהייתם לִי סגולה"), אלא דוקא את הכתוב "זהייתם לי קדושים", שימושתו היא ציור⁹⁰.

(לקוטי שיחות חב"ד ע' 157 ואילך)

כא

וְלֹהִיתְךָ עַמּ קָדֵשׁ לְהִ אֱלֹקִיךְ פֶּאֲשֵׁר דְּבָר (כו, יט)

"וליהיותך עם קדוש כאשר דבר – יהייתם לי קדושים" (רש"י)

יש לשאול: מדוע מביא רשיי את הכתוב המאוחר⁹¹ "זהייתם לי קדושים", ולא כתובים קודמים בעלי משמעות דומה – "קדושים תהיו"⁹², "והתקדשתם"⁹³ והייתם קדושים"⁹⁴?

ריש לומר:

לשון הכתוב כאן היא "וליהיותך עם קדוש", ככלומר שהקדשה מיוחסת לבני-ישראל כעם, ולא לכל יחיד מישראל כפרט.

90. וראה בעל הטורים סוף פסוק יט.

91. סוף פרשת קדושים – כ, כו.

92. שבתהיילת פרשת קדושים.

93. שנייני יא, מד.

94. לכארדה אפשר היה לומר, שרשיי מעדיף להביא פסוק שבו קדושתם של ישראל מיוחסת במפורש לקב"ה ("זהייתם לי קדושים"), כשם שבכתבו כאן נאמר "וליהיותך עם קדוש לה' אלוקיך". אך אילו היה הדבר כך, היה על רש"י להעתיק בדיבור המתחילה גם מילים אלה ("לה' אלוקיך") מן הכתוב, ולפחות לרמזו להן על ידי הציון "וגומר", לאחר המלים "וליהיותך עם קדוש". [ואכן, בכמה דפוסים (חדשים) ניתוosaפה תיבת "וגומר" לאחרי "וליהיותך עם קדוש" – אבל בדפוסים הראשוניים ובכתב-יד הנוסח כלפנינו].

ולכן מביא רש"י את הכתוב "זהייתם ל' קדושים", העוסק גם הוא בעם ישראל בכלל (כהמשך הכתוב שם: "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לוי"), ולא את הכתובים האחרים, המהווים ציווי לכל יחיד מישראל כפרט.

(לקוטי שיחות חכ"ד ע' 158 ואילך)

כב

אָרוֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֵּסֶל וְמִסְכָּה .. אָרוֹר מִקְלָה אָבִיו וְאָמו .. אָרוֹר מִסְגָּגָה גְּבוּל רַעַחו .. אָרוֹר מִשְׁגָּה עֹיר בַּדָּרֶך .. אָרוֹר מִטָּה מִשְׁפָּט .. אָרוֹר שָׁכֵב עִם אִשָּׁת אָבִיו .. אָרוֹר שָׁכֵב עִם כָּל בְּהַמָּה .. אָרוֹר שָׁכֵב עִם אֲחֹתו .. אָרוֹר שָׁכֵב עִם חֲתַנְתּו .. אָרוֹר מִבָּה רַעַחו בְּסִטְר .. אָרוֹר לְקַח שְׁחִיד

(כו, טו-כח)

"י"א אָרוֹרִים יִשׁ כָּאן, כָּנֶג י"א שְׁבָטִים. וּכָנֶג שְׁמֻעוֹן לֹא כָּתַב 'אָרוֹר', לְפִי שְׁלָא הִיה בְּלִבּוֹ לְבָרְכוֹ לִפְנֵי מוֹתוֹ כְּשִׁבְרֵךְ שָׁאֵר הַשְּׁבָטִים, לְכֵךְ לֹא רְצָח לְקַלְלָיו" (רש"י)

יש לפרש את הקבלה בין אחד-עשר ה"אָרוֹרִים" לאחד-עשר השבטים – על-פי הידוע לנו מכבר על תוכנותיו של כל אחד מהשבטים⁹⁵, המחייבות אזהרה מיוחדת בתחום מסוימים:

א) "אָרוֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֵּסֶל וְמִסְכָּה" – כנגד שבט דן, שעתידיים להעמיד בנחלתם עגל לעבודה זורה, כפי שפירש רש"י על הפסוק (בפרק

95. מפרשים נוספים (אברבנאל, משכיל לדוד) מסבירים את הקבלה לפי דרכם (והאברבנאל אף מוסיף שקיים "אָרוֹר" נוסף כנגד שבט שמעון – בשונה מרש"י); אולם הסביריהם מבוססים על כתובים מאוחרים שעדיין לא נלמדו או על אגדות חז"ל, והדבר אינו מתישב עם דרכו של רש"י (בפירושו המפורסם ל"בן חמש למקרא") לסfork רק על דברים שהتلמיד למד כבר במקראות קודמים.